

17-18-19 ŞUBAT 2023 TARİHLİ ADIYAMAN ZİYARETİ AFET RAPORU

ÖHD Mersin Şubesi, ÇHD Mersin Şubesi ve Mersin Barosu Demokrat Avukatları Grubu ortak inisiyatifi ile oluşturulan avukat heyeti tarafından 17-19 Şubat tarihlerinde, yaşanan deprem nedeniyle tespit, gözlem ve talep edilmesi halinde yardım yapılması amacıyla Adıyaman'a ziyaret gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda; Karapınar Cemevi ziyaret edilmiş, buradaki sivil koordinasyon sorumluları ile ve Adıyaman Barosu yönetimi ve avukatlarıyla, bölgede görevlendirilen TBB yetkileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiş, başka barolardan gelen meslektaşlarla birlikte TBB tarafından kullanıma sunulan "enkaz radarı" uygulaması kapsamında çalışma yürütülmüş, halka görüşmeler yapılmıştır.

Yapılan tespitler özetle aşağıdaki gibidir:

1. Kentte büyük yıkımın ve insani felaketin yaşandığı gözlenmiştir. Şehir merkezinde bir çok binan enkaz haline geldiği, ayakta kalanlarının da çok büyük çoğunluğunun ağır hasarlı olduğu veya kullanılamayacak durumda olduğu, özellikle çok katlı yapıların büyük çoğunluğunun kullanım açısından güvenli olmadığı, kentte büyük bir göç dalgası yaşandığı ve şehir merkezinin büyük oranda boşaltılmış olduğu, özellikle kent merkezinin terk edilmiş görüntüsü olduğu görülmüştür.
2. Kentte görüşülen kişiler ve Adıyaman Barosuna kayıtlı meslektaşlar; özellikle ilk 4 gün enkaz kaldırma ve insani yardım konularında devletin çok ağır kaldığını ve bu sebeple can kayıplarının arttığını, ilk günlerde hemen hemen bütün enkazlardan yardım sesleri gelmesine rağmen yardım gitmediği için her geçen gün enkazlardaki seslerin kesildiğini, özellikle ilk günün akşamı ve sonrasında komşu illerden gelen sivil vatandaşların büyük yardımda bulunduğunu ve bu sayede birçok kişinin enkazdan çıkarıldığını, dışarıda olanların da yemek ve su ihtiyacını ancak komşu illerden gelen yardımlarla giderebildiğini, ilk hafta hiç bir barınma imkanı sağlanmadığı için şehirden ayrılma imkânı olmayanların araçlarda ya da dışarıda sığınabilecekleri yerlerde kaldıklarını, soğuk hava, açlık ve yağmur nedeniyle büyük zorluklar yaşadıklarını, tuvalet ve duş ihtiyacının hiçbir şekilde giderilemediğini, hala ciddi hijyen sorunu olduğunu ifade etmişlerdir.
3. Valilik ve Belediye tarafından su şebekesinde yaşanan problem nedeniyle suyun kullanılmasının tehlikeli olabileceğinin duyurulduğu öğrenilmiş, şebeke suyuna atık suların karışma riski olduğundan halk tarafından şebeke suyunun birçok ihtiyaç için kullanılmadığı, bu durumun halkı hazır su tüketimine mecbur bıraktığı ve su desteğine düzenli olarak ihtiyaç duyacakları gözlemlenmiştir. **Örneğin; heyetimizin de kaldığı baronun koordinasyon merkezinde tüm ihtiyaçlar için sadece hazır su tüketilmiştir.**
4. Karapınar Yenimahalle Cemevinde organize edilen sivil inisiyatifce ilk günlerden bu yana düzenli şekilde barınma ve yemek imkanı sağlanmaya çalışıldığı, sağlık ve hijyen yardımında bulunduğu ve gönüllü tabiplerce halka sağlık hizmeti verildiği, bu merkezin kolluk kuvvetleri tarafından hiç bir hukuki neden olmaksızın sık sık ziyaret edildiği ve Cemevinde bulunan yardım malzemelerinin sevk ve idaresi için kayyum atanması endişesinin olduğu bildirilmiştir.
5. Kurulan barınma yerlerinde halen yeterli seyyar tuvalet olmadığı, tuvalet ihtiyacının giderilmemesinin ciddi sağlık sorunları yaratabileceği ve halkın duş alma şansı bulunmadığı gözlemlenmiş birçok kişinin depremden bu yana duş alma imkanı bulamadığı öğrenilmiştir.
6. Kent merkezinde çadır ihtiyacının ziyaret tarihi itibarıyla büyük oranda çözüldüğü, kalabalık gruplar halinde de olsa şehirde barınma sorununun büyük bir sorun olmaktan çıktığı ancak bu sebeple de ciddi bir hijyen probleminin olduğu, çadır kentlerde yeterli seyyar tuvalet

bulunmadığı, duş alma imkanının bulunmadığı ve temiz suya yeterli erişimin olmadığı gözlenmiştir.

7. Hayatta kalanların tamamının travmatik olaylara şahitlik ettiği, yaşanan olaylar nedeniyle depremzedelerin profesyonel psikolojik desteğe ihtiyaç duydukları gözlemlenmiştir.
8. Yetkililer tarafından yapılan delil tespitin çok daha önemli olduğu vurgulanmakla, TBB tarafından geliştirilen "Enkaz Radarı" uygulamasının istatistiksel açıdan faydalı olabileceği, olası uyuşmazlıklarda kullanılabilmesi, uygulamanın kullanmak için avukat olmanın şart olmadığı, vatandaşın yıkılan binası için bu uygulamayı kullanabileceği, ileride açılacak olan hukuk ve ceza dosyalarında uzman görüşü niteliğinde olması itibarıyla fayda sağlayabileceği kanaatine varılmıştır.

Sonuç ve Kanaat;

- **Halkın temiz su, tuvalet ve duş ihtiyacının ivedilikle giderilmesi şiddetle elzendir.**
- Barınma ve beslenme ihtiyaçlarının kısmen karşılandığı gözlemlenmişse de yerel halkın **en az üç ay** kadar bir zaman sonra dışarıya bağımlı olmadan gündelik yaşamına dönebileceği nazara alınarak bu süreçte düzenli olarak yardım göndermeye devam edilmesi gerekmektedir.
- Deprem ilk gününden itibaren sivil inisiyatiflerin ne kadar koordineli hareket ettiği nazara alındığında hem halkın moral ve motivasyonunu bozmamak hem de şeffaflığın sağlanması açısından sivil inisiyatiflerin devletçe engellenmemesi hatta desteklenmesi, gönüllü sağlıkçılar, mühendisler ve hukukçularla ve diğer bütün emekçilerle eş güdümlü hareket edilmesi gerekmektedir.
- Deprem bölgelerinde hastanelerin çok acil hastalara müdahale etmek zorunda kaldığı düşünüldüğünde halkın kolaylıkla ulaşabildiği ya da ulaşım imkanlarının sağlandığı halk sağlığı merkezlerinin kurulabileceği, bu merkezlerde basit tıbbi müdahalelerin yapılabilmesi ve özellikle deprem sonrası travma geçirenlere pedagojik ve psikolojik desteğin verilebileceği tavsiye edilmektedir.
- Halka hukuki bilgilendirmenin yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- İmar uygulamalarındaki hukuksuzlukların ve hataların kentin enkaz yerine dönmesinde büyük bir sebep olduğu iddiaları yaygınlaşmışken, kent merkezinde birçok yeni, lüks binanın ve bazı kamu kurumlarının tamamen çöktüğü ya da ağır hasarlı olduğu da nazara alındığında delil tespiti ve cezai süreçlerin hızlı, şeffaf ve hassasiyetle takip edilmesi gerekmektedir. 20.02.2023

ÖHD/ÇHD/DAG DEPREM KOORDİNASYONU